

S. Szymański

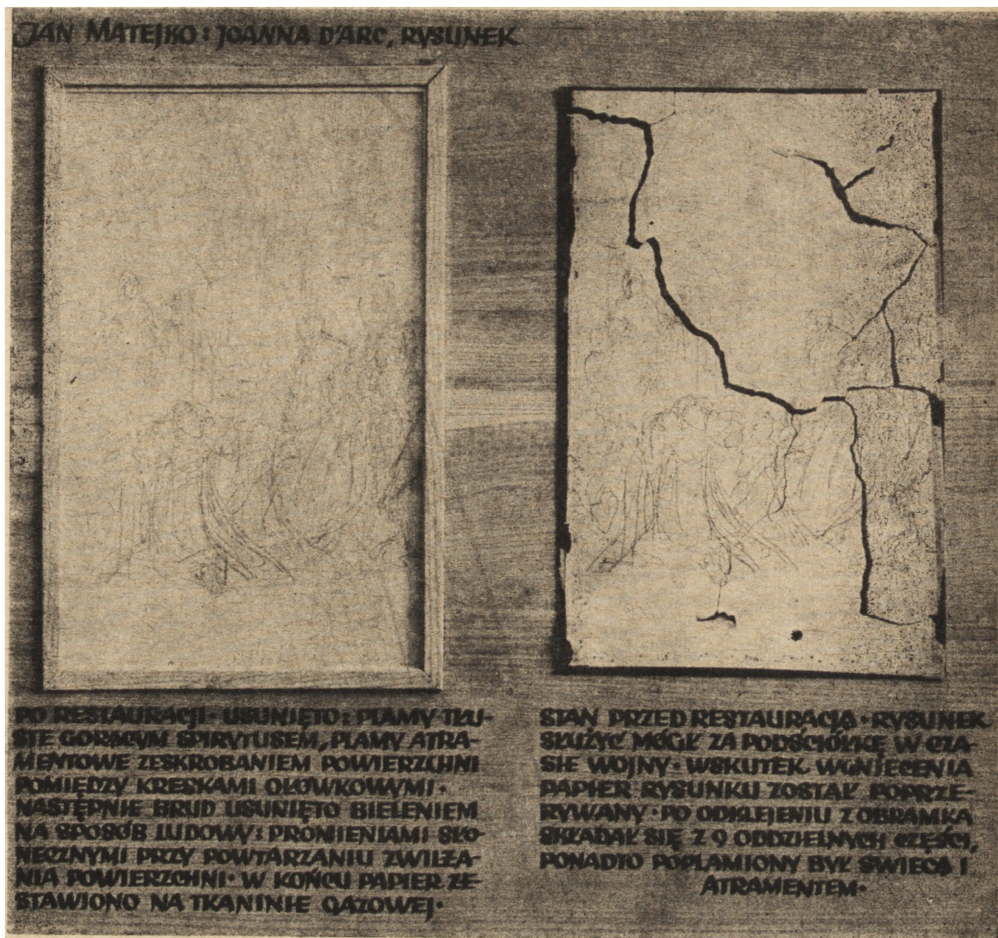
Pokaz zniszczeń i konserwacji zabytków z dziedziny rękopisów, druków i grafik

Ochrona Zabytków 5/3 (18), 206-207

1952

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ryc. 227. Tablica z Wystawy Grafiki.

gdyż po wykonaniu zastrzyków rusztowa-
nie stale jest dostępne dla pracownika
i nie stosuje się żadnych przerw w wyko-
nywaniu dalszych czynności.

Ważne jest również, że ilość stawianych
docisków może być znacznie powiększona.
Najważniejszym jednak plusem docisków
sprężonych jest to, że co najmniej pięcio-
krotnie zwiększają one wydajność pracy.

K. Tiumin

POKAZ ZNISZCZEŃ I KONSERWACJI ZABYTEKÓW Z DZIEDZINY RĘKOPI- SÓW, DRUKÓW I GRAFIKI.

Staraniem Zarządu Ochrony i Konser-
wacji Zabytków przy współpracy Archi-
wum Głównego Akt Dawnych, Instytutu
Barwników i Półproduktów, Biblioteki

Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum
Narodowego w Warszawie i Pracowni
Konservacji Zabytków Grafiki organizo-
wano i otwarto w dniach 23—31 maja
1952 pokaz zniszczeń i ochrony zabytko-
wych rękopisów, druków, opraw i grafiki
w Muzeum Historycznym m. Warszawy
w Rynku St. Miasta 36.

Pokaz zajął dwa pokoje. W pierwszym
wystawiono przykłady rodzajów chorób
obiektów, hodowli pleśni i grzybów oraz
literaturę naukową. W pokoju drugim po-
kazano kilka przykładów obiektów gra-
ficznych przywróconych „do życia”, a więc
po konserwacji, oraz wzorowy montaż oka-
zów grafiki opracowany przez prof. Bo-
nawenturę Lenarta dla celów wystaw
i przechowywania.

Rzeczowo i systematycznie zebrane przykłady pokazały uszkodzenia mechaniczne, spowodowane nieumiejętnym obchodzeniem się, niewłaściwą ekspozycją wystawową, przestrzeleniem pociskami, rozdarciami, zmięciem papieru lub zabrudzeniem, jak też uszkodzenia wywołane działaniem promieni słonecznych, zawilgoceniem, wpływem szkodliwego działania materiałów sąsiadujących z zabytkami (np. żelazo), a przede wszystkim owadów oraz grzybów i pleśni (ryc. 226).

Pleśnie, których liczba sięga ponad 300 gatunków, przedstawiono na kilkudziesięciu przykładach hodowli zgubnego działania ich na papier oraz zachowywania się ich pod wpływem niektórych środków chemicznych. Zdjęcia mikrofotograficzne (w powiększeniu do 400 razy) ukazujące pleśnie, zwracają uwagę na niebezpieczną florę zbiorów i na kierunek koniecznych badań. Pokaz zniszczeń objął też inne materiały: skórę opraw, wełnę zakładek, wosk pieczęci, tusz i farbę drukarską.

Na tle przykładowego pokazu jakże ubogo wygląda wkład prac zabezpieczających zbiory przed dalszym niszczeniem: ilustruje go fotografia jedynego klosza dezynsekcyjnego wprowadzonego do tępienia owadów przez Archiwum Główne. Pracownia Konserwacji Zabytków Grafiki prowadzona przez prof. Lenartą zaspakaja także niewielką część potrzeb.

Starannie dobrany był dział bibliograficzny pokazu, dający przegląd najważniejszych prac ostatniego stulecia od najstarszej pozycji niemieckiej z r. 1853 poprzez publikacje w języku rosyjskim, niemieckim, angielskim, włoskim, francuskim do bogatych wydawnictw włoskiego Instytutu Patologii Książki oraz ostatniej publikacji znakomitego specjalisty Plenderleitha. Przekład jednej z rozpraw hinduskich świadczący o dużym zainteresowaniu konserwacją papieru i wysokim poziomie prac z tego zakresu w Indiach wystawiono w reprodukcji fotograficznej. Dorobek polski na tym tle okazał się niepokojąco ubogi.

W drugiej sali znalazły się przykłady wspaniałych prac konserwatorskich rysunków i rycin przeprowadzonych w pracowni B. Lenartą w wymownym zestawieniu obiektu po konserwacji z fotografią jego stanu przed konserwacją.

Ostatnim elementem pokazu był przykładowy montaż grafiki zabytkowej t. zw. „montaż suchy” opracowany przez prof. B. Lenartą.

Pokaz zniszczeń i konserwacji zabytków rękopisów, druków i grafiki zorganizowany jakby na marginesie dni książki i prasy oraz zamykający szereg imprez z tego zakresu w roku 1952 dzięki właściwemu doborowi eksponatów przemówił obrazowo nie tylko do specjalistów i pracowników licznych zbiorów polskich ale także do każdego czytającego dziś książkę i gazetę.

S. Szymański

WYNIK JEDNEJ LUSTRACJI

Podjęta z inicjatywy Wydziału Zabytków Ruchomych Zarządu Ochrony i Konserwacji Zabytków oraz Warszawskiego Towarzystwa Numizmatycznego akcja kontroli w punktach skupu złomu srebrnego i złotego uwieńczona została już w pierwszym dniu dużym sukcesem.

Wizja w dniu 19 kwietnia b. r. w magazynie Centrali Jubilerskiej w Warszawie przy ul. Dobrej 12, dokonana w obecności przedstawicieli Centrali, ujawniła kilkadziesiąt przedmiotów o charakterze zabytkowym, w tym dwa srebrne złożone kielichy pochodzące z początku i z końca XVI stulecia, w stanie uszkodzonym.

Na szczególną uwagę zasługuje srebrny złożony kielich (ryc. 228) wykonany przez nieujawnionego dotychczas nigdzie złotnika Bartłomieja z Konina i przez niego sygnowany.

Kielich ten odznacza się pięknym kształtem, delikatnym ornamentem i rysunkiem.

Ryc. 228. Medal srebrny Zygmunta III-go.